

ШТУЧНЕ ЛІСОВІДНОВЛЕННЯ
ЯК ПЕРСПЕКТИВА ВІДТВОРЕННЯ ЛІСІВ
MAN-MADE REFORESTATION AS PROSPECT FOREST REPRODUCTION.

Яхненко О.М, асистент, Подлужний Д.М, студент СумДУ, Суми
Yahnenco O, assistant, Podluzniy D, student, SumSU, Sumy

Основною метою лісовідтворення є створення лісових культур та подальший догляд за ними з наступним формування високоякісних, добре сформованих, високопродуктивних насаджень бажаного породного складу.

Деревостани на значній території лісового фонду Сумщини досягли стадії стиглості, - дерева припиняють приріст по товщині та висоті, стають більш уразливими до пошкодження шкідниками та хворобами, плодоношення і якість насіння значно погіршується. Щоб не втратити масу стиглої ділової деревини необхідне проведення рубок головного користування з подальшим лісовідновленням лісосіки. В протилежному випадку деревина втратить свою товарність і може бути в подальшому реалізована лише як дров'яна деревина.

Лісовідновлення може мати як природній так і штучний характер. При природному лісовідновленні відновлення лісу проходить вегетативно або насінево. Вегетативне лісовідновлення супроводжується утворенням дугоподібних порослевих відводків від пнів попередніх деревостанів, утворюючи при цьому «порослеві гнізда». Породний склад молодого деревостану буде максимально наближеним, майже ідентичним, попередньому. В подальшому, через велику густоту відводків на одиниці площі такі насадження відчують дефіцит сонячного світла та вологи з поживними речовинами, а природне зрідження супроводжується великою захаращеністю ділянки і прогресуванням хвороб та шкідників. Такі деревостани не довговічні, так як при відносно не здоровому віці порослеві стовбури мають старе, виснажене, хворе коріння. Тому такі деревостани мають низьку якість деревини та рано починають іти у відпад.

Природне насіневе лісовідновлення дає більш довговічне насадження з кращою якістю деревини і більшою продуктивністю, але таке лісовідновлення є більш стихійним і не займає всю територію рівномірно. При насіневому відновленні природний склад деревостану буде значно змінюватись і формуватись в основному з м'яко листяних, швидкоростучих порід. Молоде насадження буде формуватись куртинами, в зонах опад насіння певних деревних порід. Через щіткоподібний підріст доступ сонячного світла буде не рівномірним, як наслідок будуть формуватися не пропорційні крони з значним природним зрідженням та захаращеністю. Насадження з насіневим відновленням більш стійкі до хвороб але в умовах значних захаращених будуть мати небезпеку ураження. Деревостани матимуть не погану якість деревини та зможуть досягти віку стиглості.

Штучне лісовідновлення передбачає створення лісових насаджень насінням або попередньо вирощеними сіянцями з застосуванням пристроїв та механізмів. Дає змогу при створенні деревостанів створити умови максимальної приживлюваності, накопичення енергії росту, формувати насадження певного природного складу та за певними схемами розміщення посадкового матеріалу, що в подальшому забезпечить кожну рослину оптимальною кількістю сонячного світла та вологи з поживними речовинами. Штучне відновлення лісу передбачає переднасіневий та передпосадковий обробіток ґрунту, а в перші роки зростання проведення агротехнічних доглядів. Це дає змогу створити благо приємні умови для зростання лісових культур та зменшити навантаження бур'янів та другорядних порід на головну породу, ту на яку в майбутньому буде направлено ведення лісового господарства. Заходи спрямовані на догляд за лісовими культурами та рубки догляду за лісом дають змогу сформувати деревостани бажаного породного складу, досягти максимального приросту дерев по товщині та висоті, сформувати ажурні крони з високо піднятими очищеними від гілок стовбурами, отримати високу продуктивність насадження та високу, товарну якість деревини. Штучне створення насаджень з наступними доглядами за лісом виключає утворення захаращених, що значно покращує санітарний стан лісів, та дає змогу попередити та своєчасно припинити розповсюдження хвороб.

Лісовідновлення завжди матиме місце в веденні лісового господарства, так як зміну деревостанів викликає не лише господарська діяльність антропогенного характеру, а й зміни в наслідок виникнення стихійних природних лих, чи лісових пожеж.

З екологічної, санітарної та економічної точки зору при виникненні потреби у лісовідновленні доцільно використовувати штучне лісовідновлення. В порівнянні з природним лісовідновленням, штучне дасть змогу покращити естетичний, санітарний стан лісів, уникнути розповсюдження хвороб та шкідників, зменшити ймовірність виникнення лісових пожеж, сформувати деревостани, які в кінцевому результаті досягнуть віку стиглості, створивши високопродуктивну насіневу базу для створення нових лісових культур та забезпечать народне господарство високоякісною, цінною деревиною.

Список літератури

1. Настановлення по рубкам догляду в лісах Української РСР. К. «Урожай», 1971.
2. «Санітарні правила в лісах України». Затверджені постановою КМУ № 555 від 27.07.1995.
3. Універсальний довідник лісника та майстра лісу.-Харків, 2004.
4. Універсальний довідник лісничого. – Харків, 2004.
5. В.Є. Свириденко, А.Й. Швиденко «Лісівництво». – К. «Сільгоспосвіта», 1995.